

UCHWAŁA NR LXIX/420/24
RADY GMINY OLSZEWO-BORKI
z dnia 28 lutego 2024 roku
w sprawie rozpatrzenia protestu wyborczego o unieważnienie wyboru sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Chojniki

Na podstawie art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) oraz § 19 ust. 1 w związku z § 20 ust. 3, § 21, § 22 ust. 3 statutu Sołectwa Chojniki stanowiącego załącznik do uchwały Nr XII/65/07 Rady Gminy w Olszewie-Borkach z dnia 5 września 2007 r. w sprawie nadania Statutu Sołectwu Chojniki (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z dnia 2 listopada 2007 r. Nr 220, poz. 6319 ze zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1.

W wyniku rozpatrzeniu protestu wyborczego wniesionego przez Pana Arkadiusza Babel w dniu 17 stycznia 2024 roku, uznaje się protest za zasadny oraz stwierdza nieważność wyboru sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Chojniki w gminie Olszewo-Borki przeprowadzonych w dniu 12 stycznia 2024 r., z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu, stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

1. Zarządza się przeprowadzenie nowych wyborów sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Chojniki na terenie gminy Olszewo-Borki w terminie do dnia 31 marca 2024 roku.
2. Zobowiązuje się Wójta Gminy do wydania zarządzenia określającego miejsce, godzinę i dzień zebrania wiejskiego dla dokonania wyboru, o których mowa w ust. 1.

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Olszewo-Borki.

§ 4.

Uchwała chodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Krzysztof Grała

UZASADNIENIE

W dniu 17 stycznia 2024 roku do Urzędu Gminy w Olszewie-Borkach na kancelarii ogólną wpłynął protest wyborczy Pana Arkadiusza Babel zam. Chojniki 31 skierowany do Przewodniczącego Rady Gminy Olszewo-Borki o unieważnienie wyboru sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Chojniki, dotyczący nieprawidłowości w przeprowadzeniu wyborów na sołtysa i do rady sołeckiej w miejscowości Chojniki w dniu 12 stycznia 2024 roku.

Przewodniczący rady pismem z dnia 23 stycznia 2024 roku, przekazał protest do Komisji Rewizyjnej, Komisji Skarg, Wniosków i Petycji, oraz Komisji Praworządności i Spraw Społecznych Rady Gminy Olszewo-Borki z prośbą o zajęcie stanowiska w kwestii podniesionych zarzutów przez wnoszącego protest. W tym samym dniu tj. 23 stycznia 2024 r. przewodniczący komisji skarg wniosków i petycji wystąpił pisemnie do wójta gminy o ustosunkowanie się do zarzutów podniesionych w proteście w terminie do dnia 30 stycznia 2024 roku. Ponadto zwrócił się z prośbą o przekazanie kserokopii dokumentów dotyczących zwołania zebrania wiejskiego w Chojnikach w dniu 12 stycznia 2024 roku i dokumentów z ich przeprowadzenia, a także wykazu osób uprawnionych do głosowania. Zawiadamiając jednocześnie o podjętych działaniach przewodniczącego komisji rewizyjnej oraz przewodniczącego komisji praworządności i spraw społecznych.

W odpowiedzi na w/w pismo, wójt w piśmie z dnia 30 stycznia 2024 roku, wskazała iż zgodnie z art. 18a ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, to „komisja rewizyjna kontroluje działalność wójta gminy i podległych jednostek organizacyjnych oraz organów jednostek pomocniczych w zakresie legalności. Zasadnym zatem jest, aby to komisja rewizyjna podjęła czynności wyjaśniające związane z oceną prawidłowości przebiegu wyborów w sołectwie Chojniki. Dodając, że dokumentacja zostanie wydana po wystąpieniu z wnioskiem.

Na skutek tegoż pisma w dniu 31 stycznia 2024 roku przewodniczący komisji rewizyjnej wystąpił do wójta gminy o ustosunkowanie się do zarzutów podniesionych w proteście w terminie do dnia 7 lutego 2024 roku. Ponadto zwrócił się z prośbą o przekazanie kserokopii dokumentów dotyczących zwołania zebrania wiejskiego w Chojnikach w dniu 12 stycznia 2024 roku i dokumentów z ich przeprowadzenia, a także wykazu osób uprawnionych do głosowania.

Dnia 8 lutego 2024 roku do przewodniczącego komisji rewizyjnej wpłynęło pismo z dnia 7 lutego 2024 podpisane przez sekretarza Gminy, informujące o udzieleniu odpowiedzi przez p. Wójta w późniejszym terminie.

W związku z tym, iż komisja rewizyjna nie otrzymała nadal żądanych informacji i dokumentów, w dniu 14 lutego 2024 roku Przewodniczący komisji rewizyjnej nawiązując do pisma z dnia 7 lutego 2024 roku i niewyznaczeniem terminu załatwienia sprawy, komisja rewizyjna ponownie wniosła do wójta o ustosunkowanie się do zarzutów podniesionych w proteście dotyczącym naruszenia procedur wyborczych w przeprowadzeniu wyborów sołtysa i rady sołeckiej w dniu 12 stycznia 2024 roku, także przekazania kserokopii dokumentów dotyczących zwołania zebrania wiejskiego w Chojnikach, dokumentacji z przeprowadzonych wyborów i wykazu osób uprawnionych do głosowania. Wyznaczyła ostateczny termin załatwienia sprawy na dzień 19 lutego 2024 roku. Nadmienając, iż zgodnie z pismem z dnia 30 stycznia 2024 roku Nr RO.1510.2.2024, komisja rewizyjna została poinformowana o warunkach wydania dokumentacji, które spełniła w dniu 31 stycznia 2024 roku.

Do zarzutów podniesionych w proteście ustosunkowała się wójt w piśmie z dnia 19 lutego 2024 roku i przekazała kserokopie dokumentów dotyczących wyboru sołtysa i rady sołeckiej sołectwa

Chojniki.

Na wspólnym posiedzeniu stałych komisji Rady Gminy w tym Komisji rewizyjnej, Komisji Skarg Wniosków i Petycji oraz komisji Praworządności i Spraw Społecznych w dniu 21 lutego 2024 roku radni zapoznali się z dokumentami zgromadzonymi w niniejszej sprawie oraz wysłuchali wyjaśnień – wypowiedzi: wójta – Anety Katarzyny Larent, wnoszącego protest – Arkadiusza Babel, przewodniczącego rady – Krzysztofa Grali, który to uczestniczył w zebraniu wiejskim, p. Krzysztofa Szewczyka oraz przybyłych mieszkańców wsi Chojniki:

Arkadiusz Babel w uzasadnieniu protestu wskazał, że w dniu 12 stycznia 2024 r brał udział w wiejskim zebraniu wyborczym, gdzie wybierano sołtysa oraz członków rady sołectkiej w miejscowości Chojniki. W trakcie zebrania zgłosił swoją kandydaturę na stanowisko sołtysa, jednak wójt Aneta Larent, która była przewodniczącą zebrania wiejskiego, nie dopuściła go do możliwości kandydowania, uznając jednoosobowo, że nie zamieszkuje stale w miejscowości i nie posiada prawa wybieralności na sołtysa. Wybory do rady sołectkiej odbyły się również z naruszeniem prawa. Zostało zgłoszonych trzech kandydatów do rady sołectkiej. Statut sołectwa Chojniki określa liczbę członków rady sołectkiej w ilości dwóch osób. Przewodnicząca zebrania nieprawidłowo określiła możliwość zaznaczenia na karcie wyborczej tylko jednego kandydata, gdy wybory określały możliwość zakreślenia dwóch spośród trzech zgłoszonych kandydatów do rady sołectkiej. Nie został również podany prawidłowy sposób zaznaczenia tj. skreślenia w postaci znaku X lub + przy wybieranym kandydacie na liście wyborczej. Pomimo nieprawidłowości wybory sołtysa były dalej procedowane przez wójt Larent. Jedynym kandydatem zgłoszonym i popieranym przez wójt była Ewa Mikulak. Wyniki wyborów zostały publicznie ogłoszone, a zebranie wyborcze oficjalnie przez wójt Larent zamknięte. Jest mieszkańcem miejscowości Chojniki i posiada tu stałe zameldowanie i stale zamieszkuje. Prowadzi w Chojnikach działalność gospodarczą zarejestrowaną w 2009 r i od 2012 r oddział firmy w Olsztynie. W Chojnikach posiada zarejestrowane pojazdy prywatne i firmowe. Jest również wpisany do spisu wyborców miejscowości Chojniki w gminie Olszewo Borki i tu głosuje w wyborach i referendach ogłoszonych na terenie Polski. Kuriozalnym jest fakt, że pomimo niedopuszczenia go do kandydowania na sołtysa mógł czynnie uczestniczyć i oddać głos w wyborach sołtysa i rady sołectkiej.

Przewodnicząca zebrania wiejskiego w sprawie wyboru sołtysa sołectwa Chojniki Aneta Katarzyna Larent wójt gminy Olszewo Borki ustosunkowując się do podnoszonych w proteście zarzutów stwierdziła, że zarzuty podniesione w proteście wyborczym dotyczącym naruszenia procedur wyborczych w przeprowadzeniu wyborów na sołtysa i rady sołectkiej w miejscowości Chojniki w dniu 12 stycznia 2024 r. nie są zasadne. Pan Arkadiusz Babel nie został dopuszczony do możliwości kandydowania ze względu na brak stałego zamieszkania na terenie sołectwa. Dopuszczenie Pana Arkadiusza Babel byłoby niezgodne z § 22 pkt. 3 Statutu sołectwa Chojniki, który mówi, że Kandydatem na Sołtysa lub członka Rady Sołectkiej może być tylko stały mieszkaniec Sołectwa mający czynne prawo wyborcze. Osoba wnosząca protest jest ujęta w spisie wyborców, natomiast mieszkańcy potwierdzili, że Pan Arkadiusz Babel na stałe zamieszkuje w mieście Olsztyn. Fakt niezamieszkiwania potwierdzony został m.in. poprzez oświadczenie dołączone do deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi na nieruchomości Chojniki 31 złożonej przez matkę. Zgodnie z § 23 pkt. 1 Statutu sołectwa „Kandydatów na sołtysa i członków rady sołectkiej zgłaszają osoby uprawnione do głosowania, bezpośrednio w trakcie obrad zebrania wyborczego ustnie albo przed zebraniem na piśmie pod warunkiem poparcia kandydatury...”, zaś wnoszący protest zgłosił sam osobiście swoją kandydaturę, co nie miało poparcia wśród mieszkańców sołectwa.

Na wspólnym posiedzeniu komisji mieszkaniec Chojnik, będący jednocześnie radnym, stwierdził, że należało przyjąć zgłoszenie p. Babela na kandydata na sołtysa, ponieważ to mieszkańcy w głosowaniu tajnym decydują o wyborze.

Natomiast Przewodniczący rady przypomniał, że był obecny na zebraniu wiejskim i nie

zauważył, aby ktoś z mieszkańców podnosił fakt niezamieszkiwania p. Arkadiusza. Był komunikat jednego mieszkańca, który powiedział „niech kandyduje, najwyżej nie wygra.”

Zasady i tryb wyboru sołtysa i rady sołeckiej są określone po części w ustawie (art. 36 ust.2 zdanie pierwsze ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) po części zaś w statucie sołectwa (art. 35 ust. 1 i 3 pkt. 2 tej ustawy). Naczelną zasadę wyboru sołtysa zawiera powołany art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym stanowiący, że sołtys jako jeden z organów sołectwa tj. jednostki pomocniczej gminy wybierany jest w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Zgodnie zaś z art. 35 ust. 1 i 3 pkt 2 tej ustawy organizację i zakres działania jednostki pomocniczej określa rada gminy odrębnym statutem a statut takiej jednostki określa w szczególności zasady i tryb wyboru jej organów. Statut sołectwa Chojniki nadany uchwałą Nr XII/65/07 Rady Gminy Olszewo Borki z dnia 5 września 2007 r. zawiera regulacje dotyczące wyboru sołtysa i rady sołeckiej. Zgodnie z § 8 ust. 1 mieszkańcy sołectwa wybierają ze swojego grona sołtysa i radę sołecką, zaś ust. 4 zawiera, że sołtys i rada sołecka są wybierani w głosowaniu tajnym w bezpośredni sposób z nieograniczonej liczby kandydatów przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Z kolei § 15 ust 1 określa, że prawo do udziału w zebraniu wiejskim mają wszyscy mieszkańcy sołectwa posiadający czynne prawo wyborcze. Zaś § 20 ust. 3 mówi, że liczbę stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania określa wójt gminy na podstawie dokumentacji ewidencji ludności. Wybory odbywają się przy nieograniczonej liczbie kandydatów zgłoszonych bezpośrednio przez uprawnionych uczestników zebrania o czym świadczy § 22 ust. 1, a kandydatem na sołtysa lub członka rady sołeckiej może być tylko stały mieszkaniec sołectwa, mający czynne prawo wyboru § 22 ust. 3. Zgodnie z § 23 pkt. 1 Statutu sołectwa „ Kandydatów na sołtysa i członków rady sołeckiej zgłaszają osoby uprawnione do głosowania, bezpośrednio w trakcie obrad zebrania wyborczego ustnie...:

W proteście wyborczym Pan Arkadiusz Babel wnosi o unieważnienie wyborów przeprowadzonych w dniu 12 stycznia 2024 r. sołtysa i rady sołeckiej Sołectwa Chojniki ze względu na to, że wybór sołtysa i rady sołeckiej nastąpił z wadą prawną gdyż przewodnicząca zebrania Wójt Gminy Olszewo Borki Aneta Katarzyna Larent nie dopuściła go do kandydowania na stanowisko sołtysa co skutkowało pozbawieniem go biernego prawa wyborczego w wyborach na sołtysa sołectwa Chojniki. Wymieniony osobiście zgłosił swoją kandydaturę..

W związku z tym, że statut sołectwa nie definiuje pojęcia czynnego prawa wyborczego należą odwołać się do przepisów ustawy z dnia 5.01.2011 r. Kodeks wyborczy. Gdzie zgodnie z przepisem art. 10 § 1 pkt 3 lit. a kodeksu, prawo wybierania (czynne prawo wyborcze) ma w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego do rad gmin – obywatel polski oraz obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz stale zamieszkuje na obszarze tej gminy. W myśl przepisu art. 18 § 1, 5 i 8 kodeksu, stały rejestr wyborców obejmuje osoby stale zamieszkałe na obszarze gminy, którym przysługuje prawo wybierania. Rejestr wyborców potwierdza prawo wybierania oraz prawo wybieralności. Wyborcy będący obywatelami polskimi, zameldowani na obszarze gminy na pobyt stały są wpisywani do rejestru wyborców z urzędu.

Natomiast dla wyboru na sołtysa i członka rady sołeckiej statut wymaga od kandydata posiadania czynnego prawa wyborczego, weryfikowanego w oparciu o spis uprawnionych mieszkańców sporządzony na podstawie stałego spisu wyborczego.

Pan Arkadiusz Babel figuruje w stałym rejestrze wyborców gminy Olszewo Borki i zatem posiada czynne i bierne prawo wyborcze do Rady Gminy Olszewo Borki i spełnia tym samym wymóg formalny stawiany kandydatom na sołtysa i do rady sołeckiej. W uzasadnieniu do wyroku z dnia 30.09.2008 r WSA we Wrocławiu (IISA/Wr 8/08) Sąd zwrócił uwagę, że status stałego mieszkańca niezbędny do uczestniczenia w wyborach nabywa się dopiero z chwilą rejestracji w spisie wyborców.

Regulacja prawna w zakresie wyborów organów jednostek pomocniczych gmin w ustawie o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.) dalej usg. w art. 36 ust. 2 wprowadza zasadę, że sołtys oraz członkowie rady sołeckiej wybierani są w głosowaniu tajnym, bezpośrednim, spośród nieograniczonej liczby kandydatów, przez stałych mieszkańców sołectwa uprawnionych do głosowania. Interpretując ten przepis należy mieć na uwadze, że dotyczy on praw wyborczych członków społeczności lokalnej. Czynne prawo wyborcze przysługuje stałym mieszkańcom sołectwa uprawnionym do głosowania, zaś bierne prawo wyborcze posiada nieograniczona liczba kandydatów. Wskazuje tylko kto może wybierać. Natomiast w zakresie "kogo" można wybierać ustawodawca ogranicza się tylko do wskazania, iż można wybierać z nieograniczonej liczby kandydatów. Przepis ten jest regulacją kompletną. Nieuzasadnione jest zatem wprowadzanie ograniczeń prawa biernego w wyborach na sołtysa czy członka rady sołeckiej.

Wskazuje na to nie tylko treść wyżej wymienionego przepisu ustawowego, ale też wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 9 września 2020 r sygn. IISA/Go 294/20, w którym sąd stwierdził, że z normy zawartej w art. 36 ust 2 usg wprost wynika, że jeśli chodzi o bierne prawo wyborcze, sołtys i członkowie rady sołeckiej są wybierani spośród nieograniczonej liczby kandydatów, co należy rozumieć w ten sposób, że takim kandydatem może być każdy (por. wyrok WSA w Kielcach z dnia 30 grudnia 2019 r IISA/Ke 837/19. Zdaniem sądu ustawowa delegacja nie obejmuje kompetencji do ograniczenia kręgu osób uprawnionych do kandydowania na sołtysa czy też do rady sołeckiej. Z przyczyn praktycznych powinny to być osoby, którym znana jest problematyka danego sołectwa, a takimi osobami są jego mieszkańcy, jednakże to do mieszkańców danego sołectwa powinien należeć wybór sołtysa czy też osób zasiadających w radzie sołeckiej i brak jest podstaw do ograniczenia im takiego wyboru poprzez wskazanie, że kandydatem może być tylko osoba stale zamieszkująca na terenie sołectwa.

Zgodnie § 22 ust. 2 statutu sołectwa w pierwszej kolejności przeprowadza się wybór sołtysa, w drugiej kolejności przeprowadza się wybory członków rady sołeckiej. W myśl orzeczenia NSA z dnia 14 listopada 2023 r. sygnatura akt III OSK 29 27/21 przepis ten pozwala kandydatom, którzy nie zostali wybrani na sołtysa wziąć udział w wyborach do rady sołeckiej, przepis ten pozwala również wyborcom przemyśleć dobór rady sołeckiej w zależności od wyboru sołtysa. W konsekwencji, że rada stwierdza nieważność wyboru sołtysa zasadnym jest stwierdzenie także wyboru rady sołeckiej.

Ponadto przewodnicząca zebrania nieprawidłowo zapoznała mieszkańców z zasadami i sposobem głosowania do rady sołeckiej, informując o możliwości zaznaczenia na karcie wyborczej tylko jednego kandydata, chociaż wybory określały możliwość zaznaczenia dwóch z spośród zgłoszonych kandydatów. Pomimo zgłaszanych uwag do zauważonych nieprawidłowości wybory były procedowane dalej. Zgodnie z § 11 ust. 2 statutu – rada sołecka składa się z dwóch osób. Wobec powyższego każdy z głosujących miał prawo zakreślić jednego lub dwóch kandydatów spośród zgłoszonych osób. Liczby oddanych głosów świadczą, że głosujący oddawali głos tylko na jednego kandydata. Z czego należy wnioskować, że głosujący niewłaściwie zostali poinformowani o sposobie głosowania.

Ponadto komisje stwierdziły nieprawidłowości:

- 1) brak podpisu przewodniczącego zebrania na protokole komisji skrutacyjnej powołanej podczas zebrania wiejskiego dla przeprowadzenia wyborów sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Chojniki; - zgodnie z § 21 ust. 3 statutu protokół podpisują członkowie komisji skrutacyjnej oraz Przewodniczący zebrania;
- 2) na protokole z zebrania wiejskiego z wyboru sołtysa, brakuje podpisów mieszkańców i czytelnego podpisu Przewodniczącego zebrania. - zgodnie z § 18 ust. 1 statutu protokół podpisuje Przewodniczący zebrania i co najmniej 2 mieszkańców biorących w nim udział;

3) na protokole z przebiegu zebrania została zamieszczona odręczna notatka z uwagami przewodniczącej zebrania.

Po zapoznaniu się z całością akt, komisje: Komisja Rewizyjna oraz Komisja Praworządności i Spraw Społecznych uznały, że wniesiony protest wyborczy mieszkańca Chojniki o unieważnienie wyborów sołtysa i rady sołeckiej jest zasadny. Komisja Skarg, Wniosków i Petycji nie podzieliła stanowiska.

Mając powyższe na uwadze stwierdzono, że protest wyborczy jest zasadny, a postępowanie przewodniczącego zebrania wiejskiego w Chojnikach, było nie zgodne z prawem.

Reasumując ustalenia faktyczne i prawne Rada Gminy Olszewo-Borki uznała protest za zasadny oraz stwierdziła nieważność wyboru sołtysa i rady sołeckiej sołectwa Chojniki w gminie Olszewo-Borki, które odbyły się w dniu 12 stycznia 2024 roku, ponieważ zostały przeprowadzone z naruszeniem przepisów art. 36 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym i wskazanych wcześniej przepisów statutu Sołectwa Chojniki oraz zarządziła przeprowadzenie ponownych wyborów organów sołectwa.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Olszewo-Borki

Krzysztof Grała

GMINA OLSZEWO-BORKI

PROTOKÓŁ GŁOSOWANIA z dnia 28 lutego 2024 r.

Punkt porządku obrad	Przedmiot głosowania	ZA	PRZECIW	WSTRZYMAŁ SIĘ
4.9	Rozpatrzenie projektu w sprawie rozpatrzenia protestu wyborczego o unieważnienie wyboru sołtysa i rady sołectwiej sołectwa Chojniki.	10	3	1

Głosowanie jawne

Liczba uprawnionych: 14

Liczba oddanych głosów: 14

Rezultat głosowania: **Przyjęto**

Głosy oddane:

Krzysztof Grała	ZA
Zbigniew Grzejka	ZA
Andrzej Grzymała	ZA
Karol Kadłubowski	ZA
Marzena Kobylińska	PRZECIW
Mieczysław Krukowski	PRZECIW
Karol Kwiatek	ZA
Zbigniew Listwon	ZA
Edward Luma	ZA
Małgorzata Renata Milewska	PRZECIW
Remigiusz Wawrzyniec Pędzich	ZA
Daniel Sadlak	WSTRZYMAŁ SIĘ
Mieczysław Szelkowski	ZA
Robert Żebrowski	ZA

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Olszewo-Borki
Krzysztof Grała